

به نام آنکه جان را فکرت آموخت

بازی و سرگرمی خلاقانه‌ی آموزشی

اول ابتدایی

زیر نظر و با مقدمه دکتر شاکری (شاگردی)

تیزهوشانه

سرشناسه : موسوی، اکرم‌السادات، ۱۳۵۲ -
 عنوان و نام پدیدآور : ۱۰۱ بازی و سرگرمی خلاقانه آموزشی اول ابتدایی /
 اکرم‌السادات موسوی ؛ زیرنظر و با مقدمه مهدی شاگردی (شاگری).
 مشخصات نشر : تهران: انتشارات تیزهوشان، ۱۳۹۳.
 مشخصات ظاهری : ۱۰۶ص: مصور، جدول، نمودار.
 شابک : ۷-۵۱-۶۲۸۲-۶۰۰-۹۷۸-۱۵ : ۱۵۰۰۰۰۰۰۰ ریال
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 عنوان گسترده : صد و یک بازی و سرگرمی خلاقانه آموزشی اول ابتدایی
 موضوع : آموزش ابتدایی -- ایران -- فعالیت‌های فوق‌برنامه
 موضوع : بازی‌های آموزشی
 موضوع : سرگرمی‌های علمی
 شناسه افزوده : شاگردی، مهدی، ۱۳۴۰ -، ناظر، مقدمه‌نویس
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۳ ص۴/ص۸ LB۱۵۹۲
 رده بندی دیویی : ۳۷۲/۱۳۰۹۵۵
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۴۴۳۴۹۷

دفتر مرکزی : (میرداماد) ۲۲۲۲۲۲۴۴

انتشارات ۶۶۹۷۹۸۲۳ - ۶۶۹۶۰۱۷۵

تهران - صندوق پستی ۱۶۵۳ - ۱۴۱۵۵ / فکس: ۶۶۹۷۲۸۵۴

مرکز پخش تهران : میدان انقلاب، کارگر جنوبی، روبه‌روی پاساژ مهستان،

بن بست سرود، پلاک ۸، واحد ۱

نام کتاب : ۱۰۱ بازی و سرگرمی خلاقانه آموزشی اول ابتدایی
 پدید آورنده : اکرم‌السادات موسوی
 زیر نظر : دکتر مهدی شاگردی (شاگری)
 ناشر : مجتمع فرهنگی - انتشاراتی تیزهوشان
 گرافیک و صفحه آرایی : آتلیه تیزهوشان
 ویراستار : زهرا شاگردی
 شمارگان : ۳۰۰۰
 ناظر فنی و چاپ : مهرگان بصیری
 لیتوگرافی / چاپ / صحافی : ذکر
 نوبت چاپ : اول (تمام رنگی) ۹۴-۱۳۹۳
 قیمت : ۱۵۰۰۰ تومان

تقدیم به اولیای محترم آموزشی

و پدران و مادران

مقدمه

اگر به شما بگویند، «فرزند شما تیزهوش است» چقدر خوشحال می‌شوید؟ البته شاید خلاف آن، یعنی شنیدن این که شما دارای فرزندی با توان هوشی پائین هستید، سبب نگرانی خاطر شما شود!

بسیار اتفاق می‌افتد که علائق و عواطف مادرانه یا پدرانه‌ی ما، بر واقعیت‌های موجود در فرزندانمان غالب می‌شود و بدون اطلاع از معیارهای لازم، آنان را افرادی خارق‌العاده به حساب می‌آوریم؛ و برعکس، در مواردی عدم انطباق اعمال و رفتار فرزندانمان با بعضی از انتظارات ذهنی ما که معمولاً جنبه‌ی مقایسه‌ای هم دارد، باعث مشکلاتی برای بچه‌ها می‌شود. بدون شک، داشتن اطلاعاتی هرچند کلی درباره‌ی مقوله‌ی هوش و تیزهوشان، می‌تواند بسیاری از سؤال‌ها و نگرانی‌های ما درباره‌ی فرزندانمان را برطرف کند.

هوش، تیزهوش و فرضیه‌ی هوش هفت‌گانه!

هوش، از واژه‌ها و مفاهیمی است که ارائه‌ی تعریف واحدی برای آن سال‌ها مورد بحث روانشناسان بوده و با توجه به پیچیدگی ابعاد وجودی انسان، از جنبه‌های مختلفی تعریف شده است.

اگرچه ارائه‌ی تعریف واحدی از هوش، سال‌ها به طول انجامید، اما در بیانی ساده و اجمالی می‌توان این‌چنین بیان داشت که «هوش مجموعه‌ای از توانمندی‌های وجودی هر انسان است که به صورت سازگاری با محیط نمایان می‌شود».

ما با هوش به حل مسائل و ارائه‌ی راه‌کارهایی در زندگی می‌پردازیم. گاهی در بروز نوآوری و خلق آثار هنری و گاهی در سخن‌وری و ایجاد ارتباطات اجتماعی از آن استفاده می‌کنیم و نیز برای پاسخ به چهرایی که در ذهن ما به دلیل دقت بصری پیش می‌آید از هوش کمک می‌گیریم.

با این تعریف و تفصیل، اصطلاح تیزهوش و نخبه به افرادی اطلاق می‌شود که در توانایی‌های یاد شده، برجستگی بیشتری دارند.

تحقیقاتی که طی سالیان اخیر درباره‌ی واژه‌ی هوش به عمل آمده سبب پدید آمدن نظریات مختلفی گردیده؛ از جمله این که برخلاف گذشته که تصور می‌شد، هوش کاملاً ارثی است، امروزه اعتقاد بر این است که علاوه بر ارث، عوامل محیطی نیز در شکل‌گیری و بروز آن بسیار مؤثر هستند. هرچند میزان نقش هر کدام قابل تأمل است، اما واقعیت این است که نقش محیط (اعم از خانواده/ مدرسه/ محیط اجتماعی)، علاوه بر آن که می‌تواند نقش مؤثری در بروز استعدادها داشته باشد، به همان اندازه می‌تواند در مهار استعدادهای بالقوه اثرگذار باشد. بی‌تردید محیط رشد، یکی از عوامل مهم در بروز توانمندی‌های ذهنی و شخصیتی فرزندان ماست و در نتیجه فراهم کردن زمینه‌های محیطی به منظور افزایش رشد علمی و اطلاعات عمومی آنها نیز در این امر بسیار مؤثر می‌باشد. همچنین موضوع هوش هفت‌گانه که از سه دهه پیش مطرح و تحقیقات زیادی در مورد آن انجام شده یکی از مسائل بسیار مهم و قابل تأملی است که امروزه حتی دانشمندان نسبت به جایگاه آن در مغز، نظرات علمی را مطرح کرده‌اند لذا بدین خاطر، لازم است در اظهار نظر درباره‌ی توان ذهنی فرزندانمان مراقب باشیم، تا معیار سنجش آنها را محدود به یک بعد از هوش، مثل «هوش ریاضی منطقی» نکنیم؛ چرا که با نظریات امروزی و موضوع هوش چندگانه از جمله هوش ریاضی منطقی/ کلامی/ فضایی/ هنری/ جسمی - حرکتی/ درون فردی و هوش برون فردی (اجتماعی) چنین برخوردی منطقی نخواهد بود.

تست‌های هوش IQ

بسیاری از اولیا مشتاقند بدانند فرزندشان از نظر هوشی در چه وضعیتی قرار دارد. قابل ذکر است اصطلاح بهره‌ی هوشی (I.Q)، در واقع، حاصل عبارت $100 \times \frac{\text{سن عقلی (Mental Age)}}{\text{سن تقویمی (Chronological Age)}}$ است. در این فرمول عدد ۱۰۰ به‌طور قراردادی برای نشان دادن بهره‌ی هوشی فردی عادی در نظر گرفته می‌شود که بر این اساس، بهره‌ی هوشی کمتر از ۱۰۰، به معنای آن است که فرد از گروه سنی خود عقب‌تر و بهره‌ی هوشی بالای ۱۰۰ به معنای بالاتر بودن فرد از نظر میزان هوش نسبت به گروه سنی خود می‌باشد.

EiQ (هوش هیجانی)

هوش هیجانی یا EiQ که امروزه به EQ متداول شده یکی از موضوعات مهم روان‌شناسی اجتماعی روز دنیا است. چنانچه در چند دهه‌ی اخیر بررسی‌هایی در مورد افرادی صورت گرفت که با وجود دارا بودن IQ بالا در کودکی، افراد ناموفقی در بزرگسالی شده و برعکس، افراد موفقی که در کودکی از نظر ضریب هوشی در حد متوسط بوده‌اند. این واقعیت توجه دانشمندان را به سوی نکته‌ی مهمی معطوف کرد که «هوش هیجانی» نام گرفت و امروزه به آن توجه ویژه‌ای می‌شود چرا که هوش هیجانی از کودکی قابل تقویت است و هر چه این مهم بیشتر صورت گیرد، فرزندانمان به سمت موفقیت بیشتری رهنمون خواهند شد.

امید است، اولیای آینده‌نگر با افزایش سطح اطلاعات علمی خود در تقویت هوش هیجانی فرزندانشان موفق‌تر باشند.

درباره‌ی کتاب حاضر:

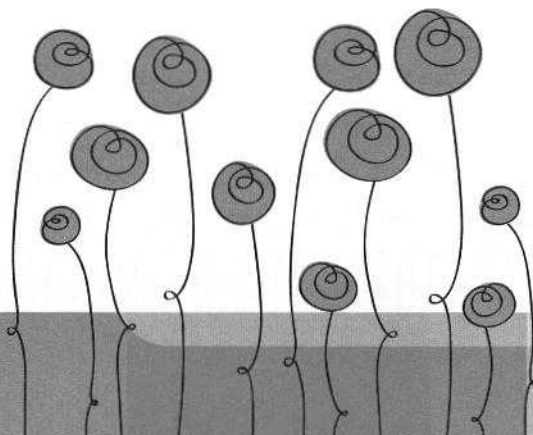
کتاب حاضر یکی از سری کتاب‌های ۱۰۱ بازی و سرگرمی خلاقانه‌ی آموزشی در مقطع ابتدایی است که با هدف ارائه‌ی پرسش‌های هوش و خلاقیت در غالب بازی و سرگرمی، مرتبط با مسائل آموزشی همان پایه‌ی تحصیلی تألیف گردیده است.

این کتاب که توسط یکی از اعضای باتجربه‌ی تیم مؤلفین مؤسسه تیزهوشان تهیه شده حاصل سال‌ها تجربه‌ی ایشان در مسئولیت سرگروه آموزشی و تدریس در کلاس‌های همان پایه می‌باشد که می‌تواند به عنوان یک مأخذ کمک آموزشی برای معلمان و اولیای محترم مورد استفاده قرار گیرد.

شاد و سربلند باشید.

دکتر مهدی شاگردی (دکتر شاکری)

تهران / مردادماه ۱۳۹۳

نام بازی	شماره صفحه	نام بازی	شماره صفحه
بگرد و پیدا کن	۷	چی مخالف چیه؟	۳۲
بگرد و پیدا کن	۸	بازی با بادکنک‌های رنگی	۳۳
بازی با اعداد	۹	اعداد و حروف	۳۴
بازی با نقطه‌ها	۱۰	قلعه‌ی سحرآمیز	۳۵
بازی کلمات با شکل‌های هندسی	۱۱	هر کلمه جاش کجاست؟	۳۶
بازی با حروف	۱۲	خانه‌ی مادر بزرگ کجاست؟	۳۷
کدام يك برنده می‌شه؟	۱۳	بگرد و پیداکن	۳۸
بگرد و پیدا کن	۱۴	بازی با کلمات	۳۹
بازی حروف و اشکال هندسی	۱۵	گردش در جنگل	۴۰
بگرد و پیدا کن	۱۶	جدول نام‌ها	۴۱
تخم مرغ‌ها و حروف	۱۷	اسمم چیه؟	۴۲
کلمات و اشکال هندسی	۱۸	بازی با حروف	۴۳
بازی با وسایل شخصی	۱۹	ببین و بکش	۴۴
بازی با خط‌ها	۲۰	کلمات پنهان	۴۵
بازی اعداد و شکل‌ها	۲۱	مرغ‌ها و تخم مرغ‌ها	۴۶
بازی با بادکنک‌ها	۲۲	ببین و بکش	۴۷
بازی اعداد با شکل‌ها	۲۳	بازی با اعداد	۴۸
چی جاش کجاست؟	۲۴	پروانه‌ها و کلمات پنهان	۴۹
بازی با سر اسب آبی	۲۵	هر نشانه جاش کجاست؟	۵۰
گاو و این همه راه	۲۶	کدام درسته	۵۱
موش و گردو	۲۷	ببین و بکش	۵۲
بازی جانوران با شکل‌های هندسی	۲۸	اسم‌های پنهان	۵۳
بازی اعداد با قایق‌ها	۲۹	اسمم چیه؟	۵۴
کلمه پنهان	۳۰	بازی با کلمات	۵۵
بازی اعداد با دایره‌ها	۳۱	اعداد و خط‌ها	۵۶

نام بازی	شماره صفحه	نام بازی	شماره صفحه
بچرخ تا بچرخیم	۵۷	شکل‌ها و نشانه‌ها	۸۲
کی زرنگ‌تره؟	۵۸	ماجرای آقای بنا	۸۳
کلمه سازی	۵۹	بازی با کلمات	۸۴
خرس کوچولو	۶۰	بازی با نقطه‌ها	۸۵
بچرخ تا بچرخیم	۶۱	بازی با کلمات	۸۶
خرگوش‌ها و هویج‌ها	۶۲	بازی در خیابان	۸۷
کلمه‌های پنهان	۶۳	جدول کلمات	۸۸
آقای قصاب و چوب خط‌ها	۶۴	شکل‌ها و خط‌ها	۸۹
مسافرت با هواپیما	۶۵	چی مخالف چیه؟	۹۰
کودک زرنگ	۶۶	بازی با ریاضی	۹۱
حروف و اعداد	۶۷	اسم، فامیل	۹۲
بازی حروف با جمع اعداد	۶۸	دایره کجاست؟	۹۳
بازی با اعداد	۶۹	کلمه سازی	۹۴
جدول کلمه‌ها	۷۰	بازی با اعداد	۹۵
هوش و سرگرمی	۷۱	خط و فلش	۹۶
هر کدام شکل چیه؟	۷۲	مار و پله	۹۷
شکل‌های هندسی و کلمات	۷۳	بازی با کلمات	۹۸
بازی با خط‌ها	۷۴	چی بعد چیه؟	۹۹
چترها و رنگ‌ها	۷۵	بشمار و بنویس	۱۰۰
بگرد و پیدا کن	۷۶	بازی با علامت‌ها	۱۰۱
بازی با اعداد	۷۷	از حیاط خانه چه خبر؟	۱۰۲
شکل‌ها و نشانه‌ها	۷۸	مراقب ظرف آبت باش!	۱۰۳
بازی با حروف	۷۹	بازی با خط‌ها	۱۰۴
شکل‌ها و نشانه‌ها	۸۰	ببین و بکش	۱۰۵
خط و نقطه	۸۱	بازی با ریاضی	۱۰۶
		ببین و رنگ کن	۱۰۷